

17.nap / Istent keressük

Ézsaiás 55, 6-11

8 perc

6 Keressétek az Urat, amíg megtalálható!
Hívjátok segítségül, amíg közel van!

7 Hagyja el útját a bűnös, és gondolatait az álnok ember! Térjen az Úrhoz, mert irgalmaz neki, Istenünkhöz, mert kész megbocsátani.

8 Bizony, a ti gondolataitok nem az én gondolataim, és a ti utaitok nem az én utaim – így szól az Úr.

9 Mert amennyivel magasabb az ég a földnél, annyival magasabbak utaim a ti utaitoknál, és gondolataim a ti gondolataitoknál.

10 Mert ahogyan az eső és a hó le hull az égből, és nem tér oda vissza, hanem megöntözi a földet, termővé és gyümölcsözővé teszi; magot ad a magvetőnek és kenyeret az éhezőknek,

11 ilyen lesz az én ígém is, amely számból kijön: nem tér vissza hozzám üresen, hanem véghezviszi, amit akarok, eléri célját, amiért küldtem.

Felszólítás Isten keresésére

Arra a kérdésre, hogy mit tegyen az ember, (Deutero-)Ézsaiás szokatlan választ nyújt. Egyszerűen ennyit mond: "Keressétek Istent!" Valószínűleg az volt a véleménye, hogy ha Istent megtaláljuk, saját magától adódik majd a válasz a helyes cselekvés mikéntjére. De mit jelent a keresés? Hiszen keresőnek vallani magunkat napjainkban már-már stílszerűnek mondható. Ezzel szemben azok, akik meglehetősen felfuvalkodottan azt állítják, hogy megtalálták Istent vagy "az élet értelmét", inkább komolytalannak és közönségesnek tűnnek. És ennek van is némi alapja: az, aki megtalált valamit, már nem keres, nem tapogatózik és nem kérdez többé. Kár, mert ezzel felad valami lényegeset abból, amitől ember az ember. Ha egy keresztény valóban rátalál Istenre, akkor az nem olyan módon történik, hogy többé nem keres és nem kérdez. Továbbra is úton marad. Annak ténye, hogy a keresztények válaszra találtak, nem jelenti azt, hogy minden választ megkaptak, a nem keresztényeknek pedig csak a kérdések maradnak. Ez az állítás elég arrogáns lenne. De ahogy van arrogáns megtalálás, úgy a keresésnek is van arrogáns változata. Napjainkban - nem úgy, mint húsz éve - a vallás megint téma, egészen addig, amíg a beszélgetés elkötelezettség nélküli marad. Ma bárki bármiféle vallási elképzelést kultiválhat, de jaj annak, aki igényt tart arra, hogy valami általánosan érvényesre talált. A keresés ma sikknek számít, a megtalálás viszont tilalmas. Márpedig ez lehetetlen. Senki nem akar örökké csak keresni. Tényleg a megtalálásra vágyunk. De pont ott, ahol az élet legfontosabb kérdéséről van szó - hogy van-e Isten -, megállunk, és felállítunk egy táblát: "Megtalálni tilos!"

Isten megtalálható

A "második Ezsaiásnak" nevezett próféta azt a feladatot kapta Istentől, hogy vigasztalja a Babilonba elhurcolt zsidókat, és mondja meg nekik: Isten nem hagyta el a népét, hanem vissza fogja vinni Júdába. Meg volt győződve róla, hogy Istent meg lehet találni, nemcsak otthon, Jeruzsálemben, hanem Babilonban is, száműzetésük színhelyén: "Keressétek Istent, amíg megtalálható; beszéljeteek hozzá, amíg egészen közel van." Ez először is azt jelenti: Isten megtalálható. Természetesen nem vagyunk képesek az öt érzékünkkel - a látással, szaglással, ízleléssel, tapintással és hallással - megtapasztalni Istent. De ő attól még valóságos és megtapasztalható. Ahogyan a szeretet is megtapasztalható: még ha nem is vagyunk képesek felfogni az érzékeinkkel, a hatásait megtapasztaljuk. Ugyanígy Istent is meg lehet találni. Legalábbis a nyoma és hatása megtalálható ebben a világban. Bibliai idézetünkben mindazonáltal feltűnik az amíg szó. Úgy látszik, Isten megtalálása nem vég nélküli lehetőség, amellyel kedvünkre rendelkezhetünk. Bár szívesen állítanám, de ez nem egyezik a bibliai tényállással és a tapasztalattal. Az egész Biblia tele van azzal, hogy Isten nincs mindig és egyformán "közel" az emberhez. Vannak olyan események és időszakok, amikor szinte kézzelfoghatónak tűnik. És vannak időszakok, amikor úgy tűnik, végtelenül messze van. Vannak helyzetek, amelyeket vagy megragadunk, vagy elmulasztunk. Bár szerintem ennek kevesebb köze van Istenhez és az ő készségéhez, mint mihozánk. Isten úgymond az utolsó percig felkínálja magát nekünk, de ha mi inkább magunkba fordulunk, eljön az idő, amikor az ember már nem is akar többé. És Isten egyszerűen nem fér hozzánk többé. Innen a felszólítás:

Senkinek nem jutnának eszébe olyan gondolatok, mint Istennek. Saját magunktól soha nem választanánk azokat az utakat, amelyeket Isten tervezett számunkra. Ez már az emberek között is így van: útjaik és gondolataik soha nem teljesen azonosak. Ha mégis közös útra határozzák el magukat, útjaik és gondolataik néha keresztezik egymást, és kompromisszumot kell találniuk. De Isten útjai és gondolatai nemcsak hogy különböznek a mieinktől, hanem "magasabbak" is náluk. Alap, hogy az emberi utak és gondolatok egy szinten vannak: hol egyikünknek van igaza, hol másikunknak. Lehet, hogy valakinek többször van igaza, mint a másiknak, de akkor is csak mennyiségi különbségről van szó. Ezzel szemben Isten és a mi gondolataink és útjaink terén minőségi a különbség.

ha érzitek, hogy Isten közel van, használjátok ki az alkalmat, évekbe telhet, amíg megint ennyire nyitottak lesztek. Aki eddig Isten nélkül élt, tud ezen változtatni, és aki rosszat gondolt vagy cselekedett, fel tud hagyni ezzel, és Istenhez tud fordulni - mert ő meg fog neki bocsátani, hiszen ő jóságos Isten." Ez a harmadik dolog, melyet figyelemre méltónak tartok ebben a kettős versszakban: Istent keresni, illetve megtalálni nem igazán intellektuális vagy érzelmi ügy. Hogy megtalálom-e Istent, az sokkal inkább azzal függ össze, hogy hajlandó vagyok-e megváltoztatni az életemet. Ne riadjunk meg az itt használt szókincstől: a gonosz szó (Károli-fordítás) meglehetősen elvetemülten hangzik, de egyszerűen egy olyan emberre utal, aki Isten nélkül él. És az álnok sem okvetlenül tömeggyilkos, hanem olyasvalaki, aki a közösség számára ártó módon viselkedik, és mi alapjában véve mind ilyenek vagyunk, legalábbis elég gyakran. Hogy Isten a viselkedésünk milyen változását várja el tőlünk, ez a kérdés fog bennünket alaposan foglalkoztatni majd a következő két napon. Egyelőre csak ennyit jegyeznek meg: aki komolyan útnak indul, hogy megkeresse Istent, viszonylag hamar eljut egy olyan pontra, ahol észreveszi: a régi nyomon nem jutok messzire. Ha meg akarom találni Istent, késznek kell lennem rá, hogy új útra térjek. Életem és gondolkodásom új beállítottságot nyer: méghozzá egyre inkább Istenre irányulóan. Gondolkodásunknak és szívünknek ezt az új beállítottságát a Biblia "bűnbánatnak" vagy "megtérésnek" nevezi. Az ilyen megtérés nélkül nem találunk Istenre. Szükségünk van erre az új beállítottságra, mert: "Én más mértékkel mérek, mint ti, és az én lehetőségeim jóval túlhaladják a ti lehetőségeiteket - mondja Isten. - A menny annyival nagyobb a földnél, és ezért az én lehetőségeim és mértékeim is messze túlhaladják a tieiteket."

A túrázó és a sas

Képzeld el, hogy kirándulsz egy barátoddal. Egyikőtök sem ismeri ki magát a terepen, és minden útkereszteződésnél tanácskoztok: jobbra, balra vagy egyenesen haladjatok tovább. Nem lesztek mindig azonos véleményen. Egyikőtöknek talán többször lesz igaza, mint a másiknak, de ez csak fokozati különbség. Egyszer csak egy vitorlázórepülő köröz a fetetek fölött. A pilótafülkében ülő sokkal többet lát, mint ti. Látja, hova vezet az utatok. Átlátja az egész terepet. Még a célpontotokat is látja. Ha ez a pilóta beszélgetne veletek, az, amit ő mond, minőségileg más szinten állna, mint amit túrázó társaddal beszéltek, mert ő a sas perspektívájából lát mindent. Így van ez Isten gondolataival is. Nemcsak mások, de "magasabbak" is a mieinknél. Egyszerűen több mindent átlát, mint mi. Ez kicsit tisztességtelennek hangzik, de őszintén szólva egy Istentől ezt el is várnám: hogy többet tud nálunk. Istenkereső utunkon egy kicsit olyanok vagyunk, mint a két túrázó. Minden kereszteződésnél megkérdezzük magunktól, hogy hogyan tovább. Összekeressgéljük magunknak a válaszainkat. És vitatkozunk: jobbra vagy balra? De mivel nem ismerjük a terepet, nincs térképünk és nem látjuk át az utat, az egész csupán üres találgatás marad. Előfordulhat, hogy néha még helyesen is döntünk. De ahhoz, hogy valóban célba jussunk, kapcsolatba kell lépünk "azzal odafent". És késznek kell lennünk arra, hogy másként gondolkozzunk, és helyesbítsük utunkat. Mert az, amit tőle hallunk, egészen biztosan más lesz, mint amit mi kigondoltunk magunknak. És ő majd egészen más utakon vezet bennünket, mint amilyeneket magunk választanánk.

Isten segít bennünket abban, hogy rátaláljunk

Tehát amikor Istent keressük, az ő segítségére vagyunk utalva. Ha csak magunk vagyunk, keresésünk pusztán bolyongás a ködben. Ha valóban meg is akarjuk találni Istent, és nem csak keressük őt, szükségünk van a segítségére és útmutatására. De honnan tudják a "túrázók", hogy mit lát a vitorlázórepülő? Nyilvánvaló: aki "odafent" van, annak beszélnie kell azokkal, akik "oda-lent" vannak. Kapcsolatot kell felvennie velük. Ahhoz, hogy Isten gondolataiban és útjaiban részesülni tudjunk, nem éles elmére, okoskodó filozofálásra és túlzott lelkesedésre van szükségünk, hanem arra, hogy Isten szóljon hozzánk. Egy szóra, egy ígére van szükségünk.

Tudod, melyik kifejezés fordul elő legtöbbször a Bibliában? "Ezt mondta Isten." Ez azt jelenti, hogy Isten nem tartja meg magának a gondolatait. Isten szólt - és ehhez a szóhoz csodálatos ígéretet csatolt: "Én más mértékekkel mérek, mint ti, és az én lehetőségeim jóval túlhaladják a ti lehetőségeiteket - mondja Isten. - A menny annyival nagyobb a földnél, és ezért az én lehetőségeim és mértékeim is messze túlhaladják a tieiteket. Amikor eső és hó esik, nem tér egyszerűen vissza az égbe: megáztatja a földet és termékennyé teszi, úgy, hogy az evéshez kenyeret és a következő terméshez magokat hoz elő. Éppen ilyen minden szó, amit én mondok: nem tér vissza hatás nélkül." Ezt nem könnyű megérteni. Úgy hangzik, mintha nemcsak egyszerűen ki lenne mondva, hanem direkt meg is valósulna. Vannak szavak, amelyeket csak úgy mondunk, és vannak olyanok, amelyekbe mindent beleadunk, saját magunkat adjuk beléjük. Ehhez a fajtához tartozik Isten szava is: amikor Isten szól, saját magát viszi bele a kimondott ígébe. Ezért rejlik ellenállhatatlan erő a szavában. Ahogyan Keleten az esős évszakban az eső és a hó szakadatlanul és szünet nélkül esik, ugyanilyen szakadatlanul és szünet nélkül hat és dolgozik Isten szava. És ahogyan ez a hatalmas eső zölddé változtatja a füves pusztát és a mezőt, oly módon lakozik Isten szavában valósággal valami ősi, életadó erő. Isten szava nemcsak abban segít, hogy jó irányba tekintsünk, hanem erőt is ad ahhoz, hogy ezen az úton járjunk. Szava nem tér üresen vissza. Megvalósítja, amiről beszél, mert Isten mindent belead a szavába. "Nana!" - veted közbe. - Ez nem így van. Elég gyakran megtörténik, hogy Isten szava valahol elszivárog. A világtörténelemben nyilvánvalóan. De az én életemben is." Ez az ellenvetés igaz. Jézus ehhez a témához egy földművesről mondott hasonlatot, aki vetőmagjait - és ez alatt ő Isten szavát érti - különféle talajra szórta, és ebből a vetésből rengeteg tönkrement (Márk 4). Ez egy igen józan megfigyelés, melynek igazságát bárki tanúsíthatja, akinek dolga volt azzal, hogy Isten szavát az emberek közé vigye. És persze Ézsaiás is tudja, hogy így van. Isten szava hatalmas erő, a természeti erőhöz hasonlítható. De Isten nem kényszerít bennünket. Szabad teremtmények vagyunk. Elzárkózhatunk a szava elől. Ézsaiás tehát itt kissé eltúlozva Isten szavának azokra tett hatásáról beszél, akik nyitottak rá.

17.nap / Istent keressük

Azoknak szól az ígéret, akik megnyílnak Isten szavának: "(szavam) nem tér vissza hatás nélkül, hanem azt eredményezi, amit én akarok, és mindent megvalósít, amit én szándékozom vele." Ézsaiás ezt olyanoknak mondja, akik már majdnem elvesztették a hitüket. Akiktől mindenüket elvették. Akik valamikor hittek Isten ígéretének, egészen addig, amíg nem látták a templomot romokban heverni. Ezekhez az emberekhez szól Ézsaiás: "Ne szűnjetek meg hinni. Isten megtalálható. Éppen ott, ahol a legkevésbé sejtitek - a sivatagban, Babilonban -, akarja Isten, hogy megtaláljátok. Igen, úgy tűnik, mintha ezek a szavak, amelyeket Isten régebben szólt hozzátok, elpárologtak, elszivárogtak volna a babiloni homokszivatagban. De Isten szava nem tér vissza üresen. Eléri küldetésének célját. És aki hisz ebben a Szóban, megtapasztalja, hogy az őt elnyeléssel fenyegető sivatag virágba borul."

"Félelem párosul a szakadatlan kereséshez,
de még több félelem a megtaláláshoz és
ahhoz, ha a megtaláltat el kell hagynunk."
Johann Wolfgang Goethe

17. „Cicoma”-böjt. Ma ne használj szépítőszert!
Csak tartsd tisztán magad!

[A könyv megvásárolható:

<https://www.lutherkiado.hu/kiadvanyok/konyvek/lelkiseg/486-40-nap-alatt-az-en-korul>]